Mesterséges megtermékenyítés

Ikerterhesség nélkül

Egyre több érv szól amellett, hogy a jövõben a mesterséges megtermékenyítés, az IVF (in vitro fertilization) során egy, maximum két megtermékenyített és osztódni kezdett petesejtet, embriót ültessenek be az anyaméhbe. Kiderült, hogy a lombikbébi jóval „törékenyebb”, mint a természetes módon „készült” gyerek. Mégpedig azért, mert az IVF során beültetetett embriók, „az ikrek” közül sokkal több hal el, mint amennyi a spontán kialakult ikerterhességekbõl. Márpedig a „felszívódó” ikermagzatok árthatnak a megmaradt gyereknek is.

Az IVF-nek ez a fokozott kockázata érthetõ: az eleve valamilyen „hendikeppel” induló terhesség során a legtöbb helyen (nálunk is) több embriót ültetnek vissza, s ezért is többszörösére nõ az ikerterhesség valószínûsége. De, mint említettük, a fejlõdésnek induló ikertestvérek közül is több szívódik fel!

Ezért – a korábbi gyakorlattal ellentétben – egyre több országban, elsõsorban Skandináviában terjed a SET (single embryo transfer), azaz egyetlen megtermékenyített petesejt visszaültetése az anyaméhbe. Így próbálják csökkenteni nemcsak az ikerterhesség, de a „felszívódó” iker okozta problémákat is.

Ez volt az egyik vezetõ témája az Európai Humán Reprodukciós és Embriológiai Társaság koppenhágai ülésének is. Nem újdonság maga a tény, hogy számos spontán fogant terhesség ikerterhességnek indul, ám az egyik embrió a kihordás korai stádiumában, gyakran tünetek nélkül, észrevétlenül elhal. Azt is tudják, hogy az iker elhalása árthat az ép magzanak is. Minél késõbb következik be az elhalás, annál inkább befolyásolhatja a megmaradt gyerek méhen belüli fejlõdését, és súlyosabb esetben akár abortuszhoz vagy koraszüléshez is vezethet.

Az embrióbeültetéses IVF után az ikerelhalás rizikója kétszerese a „természetes ikerterhességnél észlelt ikerfelszívódásnak: IVF-et követõen minden tizedik, természetes fogantatásnál pedig minden huszadik megszületett gyermeknek hal el – igen korai stádiumban – méhen belül az ikertestvére.” Ezt Anja Pinborgat, a dán fõvárosban mûködõ Rigshospitalet nõgyógyásza tízezer, 1995–2001 között IVF-bõl született egyes terhességek ultrahangos vizsgálatával egyértelmûen igazolta.

Diane De Neubourgf, az antwerpeni Middelheim Kórházban dolgozó belga orvosnõ és munkatársai a „másik oldalról” erõsítették meg, mennyivel elõnyösebb az egyetlen megtermékenyített embrióbeültetéses módszer, a SET. 251 így született, nem ikergyerek adatait vizsgálva kiderült, hogy ezek a lombikbébik semmiben sem különböznek a természetesen úton világra jött társaiktól. Azonos volt az átlagos születési súlyuk és a koraszülöttség aránya is. Nem volt negatív „ikereffektus”.

A mesterséges megtermékenyítésnek, amióta létezik, mindig is örök dilemmája volt az ikerszülés. Az IVF hatására világszerte óhatatlanul sokszorosára nõtt az ikerterhességek száma, és azzal is mindenki tisztában van, hogy ezek az ikrek bizony jóval veszélyeztetettebbek. Dr. Forgács Vince, a Forgács Asszisztált Reprodukciós Intézet vezetõje, aki maga is részt vett a dán konferencián, és aki 15 éve vezet IVF-programot, elmondta, hogy az anyát nemcsak az

ikerterhesség viseli meg, hanem az IVF-t megelõzõ, elkerülhetetlen gyógyszeres hormonterápia is. Az ikerszülések jelentõs hányada pedig koraszülés, annak minden negatív következményével.

Hogy akkor az utóbbi évekig egy alkalommal miért több embriót ültettek be? Mert így nõtt legalább egy gyerek létrejöttének és kihordásának esélye. Magyarországon például a jog is megengedi három, indokolt esetben négy petesejt beültetését. Ne feledjük, azért az nem véletlen, hogy a szülõk az IVF-et választották, hisz anyai vagy apai okok nehezítették, tették lehetetlenné a teherbe esést.

Az más kérdés, hogy közben rengeteg tapasztalat gyûlt öszsze, és egyre jobb az IVF technikája, egyre nagyobb annak esélye, hogy egyetlen embrió beültetését követõen is normális lefolyású lesz a terhesség.

Egyre jobbak az IVF-es gyermekek utánvizsgálatának eredményei is. Sõt többen, köztük például Lize Kleunen a brüsszeli Free Egyetemrõl, kimutatta, hogy nyolcéves korban az IVF-babák intelligenciahányadosa, IQ-ja valamivel magasabb a korosztály átlagánál. Ennek azért nem elsõsorban egészségügyi okai vannak: a régóta gyermekre váró anyák motiváltabbak, az átlagnál is többet foglalkoznak gyermekeikkel, ami szellemi teljesítményükön is meglátszik.

Forgács doktor egyetért azzal, hogy nálunk is a SET lesz a jövõ. Az IVF, és ezen belül a „szingli” SET technikájának finomodásával egyre kevesebb petesejtet kell és lehet majd visszaültetni, kevesebb embrióval kell „gazdálkodni”.

Elõbb-utóbb megvalósul Edwardsnak, az IVF doyenjének álma: egy petesejt – egy magzat – egy újszülött.

Dr. Nemes János

Forrás: Népszabadság